

SCIENCE PROBLEMS.UZ

ISSN 2181-1342

Actual problems of social and humanitarian sciences
Актуальные проблемы социальных и гуманитарных наук

Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari

Son 1/S. Jild 4.

2024

SCIENCEPROBLEMS.UZ

ИЖТИМОЙ-ГУМАНИТАР ФАНЛАРНИНГ ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ

№ S/1 (4) - 2024

**АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-
ГУМАНИТАРНЫХ НАУК**

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

ТОШКЕНТ-2024

БОШ МУҲАРРИР:

Исанова Феруза Тулқиновна

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:

07.00.00-ТАРИХ ФАНЛАРИ:

Юлдашев Анвар Эргашевич – тарих фанлари доктори, сиёсий фанлар номзоди, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Мавланов Уктам Махмасабирович – тарих фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Хазраткулов Абдор – тарих фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети.

Турсунов Равшан Нормуратович – тарих фанлари доктори, Ўзбекистон Миллий Университети;

Холикулов Ахмаджон Боймаҳамматович – тарих фанлари доктори, Ўзбекистон Миллий Университети;

Габриэльян Софья Ивановна – тарих фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон Миллий Университети.

08.00.00-ИҚТИСОДИЁТ ФАНЛАРИ:

Карлибаева Рая Хожабаевна – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Насирходжаева Дилафруз Сабитхановна – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Остонокулов Азамат Абдукаримович – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Тошкент молия институти;

Арабов Нурали Уралович – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Худойқулов Садирдин Каримович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Азизов Шерзод Ўктамович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон Республикаси Божхона институти;

Ҳожаев Азизхон Саидалоҳонович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Фарғона политехника институти

Холов Актам Хатамович – иқтисодиёт фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Шадиева Дилдора Хамидовна – иқтисодиёт фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент в.б, Тошкент молия институти;

Шакарров Қулмат Аширович – иқтисодиёт фанлари номзоди, доцент, Тошкент ахборот технологиялари университети

09.00.00-ФАЛСАФА ФАНЛАРИ:

Ҳакимов Назар Ҳакимович – фалсафа фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Яхшиликков Жўрабой – фалсафа фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Ғайбуллаев Отабек Мухаммадиевич – фалсафа фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат чет тиллар институти;

Саидова Камола Усканбаевна – фалсафа фанлари доктори, “Tashkent International University of Education” халқаро университети;

Ҳошимхонов Мўмин – фалсафа фанлари доктори, доцент, Жиззах педагогика институти;

Ўроқова Ойсулув Жамолiddиновна – фалсафа фанлари доктори, доцент, Андижон давлат тиббиёт институти, Ижтимоий-гуманитар фанлар кафедраси мудир;

Носирходжаева Гулнора Абдукаҳхаровна – фалсафа фанлари номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Турдиев Бехруз Собирович – фалсафа фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент, Бухоро давлат университети.

10.00.00-ФИЛОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Ахмедов Ойбек Сапорбаевич – филология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Кўчимов Шухрат Норқизилович – филология фанлари доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Ҳасанов Шавкат Аҳадович – филология фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Бахронова Дилрабо Келдиёровна – филология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Мирсанов Ғайбулло Қулмуродович – филология фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат чет тиллар институти;

Салахутдинова Мушарраф Исамутдиновна – филология фанлари номзоди, доцент, Самарқанд давлат университети;

Кучкаров Раҳман Урманович – филология фанлари номзоди, доцент в/б, Тошкент давлат юридик университети;

Юнусов Мансур Абдуллаевич – филология фанлари номзоди, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Саидов Улугбек Арипович – филология фанлари номзоди, доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси.

12.00.00-ЮРИДИК ФАНЛАР:

Ахмедшаева Мавлюда Ахатовна – юридик фанлар доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Мухитдинова Фирюза Абдурашидовна – юридик фанлар доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Эсанова Замира Нормуратовна – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган юрист, Тошкент давлат юридик университети;

Ҳамроқулов Баҳодир Мамашарифович – юридик фанлар доктори, профессор в.б., Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети;

Зулфиқоров Шерзод Хуррамович – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Жамоат хавфсизлиги университети;

Хайитов Хушвақт Сапарбаевич – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Асадов Шавкат Ғайбуллаевич – юридик фанлар доктори, доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Утемуратов Махмут Ажимуратович – юридик фанлар номзоди, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Сайдуллаев Шахзод Алиханович – юридик фанлар номзоди, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Ҳакимов Комил Бахтиярович – юридик фанлар доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Юсупов Сардорбек Баходирович – юридик фанлар доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Амиров Зафар Актамович – юридик фанлар бўйича фалсафа доктори (PhD), Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгаши ҳузуридаги Судьялар олий мактаби;

Жўраев Шерзод Юлдашевич – юридик фанлар номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Бабаджанов Атабек Давронбекович – юридик фанлар номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Раҳматов Элёр Жумабоевич – юридик фанлар номзоди, Тошкент давлат юридик университети;

13.00.00-ПЕДАГОГИКА ФАНЛАРИ:

Хашимова Дильдархон Уринбоевна – педагогика фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Ибрагимова Гулнора Хавазматовна – педагогика фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Закирова Феруза Махмудовна – педагогика фанлари доктори, Тошкент ахборот технологиялари университети ҳузуридаги педагогик кадрларни қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш тармоқ маркази;

Қаюмова Насиба Ашуровна – педагогика фанлари доктори, профессор, Қарши давлат университети;

Тайланова Шохидат Зайниевна – педагогика фанлари доктори, доцент;

Жуманиёзова Муҳайё Тожиевна – педагогика фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Ибрахимов Санжар Урунбаевич – педагогика фанлари доктори, Иқтисодиёт ва педагогика университети;

Жавлиева Шахноза Баходировна – педагогика фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), Самарқанд давлат университети;

Бобомуротова Латофат Элмуродовна – педагогика фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), Самарқанд давлат университети.

19.00.00-ПСИХОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Каримова Василя Маманосировна – психология фанлари доктори, профессор, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети;

Ҳайитов Ойбек Эшбоевич – Жисмоний тарбия ва спорт бўйича мутахассисларни қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш институти, психология фанлари доктори, профессор

Умарова Навбахор Шокировна – психология фанлари доктори, доцент, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети, Амалий психологияси кафедраси мудири;

Атабаева Наргис Батировна – психология фанлари доктори, доцент, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети;

Шамшетова Анжим Караматдиновна – психология фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Қодиров Обид Сафарович – психология фанлари доктори (PhD), Самарканд вилоят ИИБ Тиббиёт бўлими психологик хизмат бошлиғи.

Содиқова Шоҳида Мархабоевна – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон халқаро ислом академияси.

22.00.00-СОЦИОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Латипова Нодира Мухтаржановна – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон миллий университети кафедра мудири;

Сейтов Азамат Пўлатович – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон миллий университети;

23.00.00-СИЁСИЙ ФАНЛАР

Назаров Насриддин Атақулович – сиёсий фанлар доктори, фалсафа фанлари доктори, профессор, Тошкент архитектура қурилиш институти;

Бўтаев Усмонжон Хайруллаевич – сиёсий фанлар доктори, доцент, Ўзбекистон миллий университети кафедра мудири.

ОАК Рўйхати

Мазкур журнал Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Олий аттестация комиссияси Раёсатининг 2022 йил 30 ноябрдаги 327/5-сон қарори билан тарих, иқтисодиёт, фалсафа, филология, юридик ва педагогика фанлари бўйича илмий даражалар бўйича диссертациялар асосий натижаларини чоп этиш тавсия этилган илмий нашрлар рўйхатига киритилган.

Ижтимоий-гуманитар фанларнинг долзарб муаммолари” электрон журнали 2020 йил 6 август куни 1368-сонли гувоҳнома билан давлат рўйхатига олинган.

Муассис: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” масъулияти чекланган жамияти

Таҳририят манзили:

100070. Тошкент шаҳри, Яккасарой тумани, Кичик Бешёғоч кўчаси, 70/10-уй. Электрон манзил: scienceproblems.uz@gmail.com

Боғланиш учун телефонлар:

(99) 602-09-84 (telegram).

МУНДАРИЖА**07.00.00 – ТАРИХ ФАНЛАРИ**

<i>Fayziyev O'rinboy Toshmuhammad o'g'li</i> O'ZBEKISTONDA ALOHIDA TA'LIM EHTIYOJIGA EGA BO'LGAN INSONLARNI IJTIMOIIY HIMOYALASH SOHASIDAGI ISLOHOTLAR	9-16
<i>Эсонов Зиёдбек Юлдашевич</i> ФАРФОНА ВОДИЙСИ МИНГ ЎЗБЕК УРУФИ МАНБАЛАРИ ТАРИХИДАН	17-22
<i>Rajarov Mardonbek Qosimboy o'g'li</i> AFRIG'IYALAR SULOLASI TARIXINING TURK TILLI TADQIQOTLARDA YORITILISHI	23-26
<i>Исмоилова Нигорахон Усмонжановна</i> НАЛИВКИН И ЕГО СВЕДЕНИЯ О ТУЗЕМНОЙ ЖЕНЩИНЕ	27-34
<i>Мирхакимова Феруза Холдоржон кизи</i> ВЗГЛЯД В ИСТОРИЮ МЕМОРИАЛЬНОГО МУЗЕЯ САДРИДДИН АЙНИ	35-40

08.00.00 – ИҚТИСОДИЁТ ФАНЛАРИ

<i>Zhao Rong</i> RESEARCH ON THE CONSTRUCTION OF CORE CURRICULUM STANDARDS FOR CROSS- BORDER E-COMMERCE MAJORS BASED ON HIGHER VOCATIONAL EDUCATION IN INNER MONGOLIA	41-48
<i>Husanboyev Sadafbek Yorqinjon o'g'li</i> FARG'ONA VILOYATIDA AGROTURIZM FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHDA RESURS SALONIYATINI VAHOLASH	49-58
<i>Malikova Gulhayo Turdali qizi</i> TIJORAT BANKLARDA INVESTITSION FAOLIYAT TAHLILI	59-64
<i>Maxmudov Anvarjon</i> SOLIQ HUQUQBUZARLIKLARINI TARKIBI, SHAKLLANISH MANBALARI VA ULARNI IQTISODIY MONIYATI	65-75
<i>Мухитдинов Ахрор</i> РАҚАМЛИ ИҚТИСОДИЁТДА ЯГОНА МАРКАЗЛАШГАН ДИСПЕТЧЕРЛИК ХИЗМАТИНИНГ САМАРАДОРЛИГИНИ БАҲОЛАШ УСУЛЛАРИ	76-82
<i>Jurayev Xusan Atamuratovich</i> KORXONANI MOLIYAVIY SOG'LOMLASHTIRISHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	83-89
<i>Butunov Shaymardan Berdiyrovich</i> NOANIQLIK ORQALI HARAKAT QILISH: IQTISODIY BEQARORLIK SHAROITIDA MOLIYAVIY TAHLIL	90-96
<i>Islomova Mohlaroyim Inomjon qizi, Ortiqova So'g'diyona Abdusodiq qizi, Abdurahimova Zulhumor Azimjon qizi</i> TURIZM XIZMATLAR SOHASIDA RAQAMLI TEXNANOLOGIYALARNI QO'LLASH	97-103
<i>Содиқов Анвар</i> ЎЗБЕКИСТОН ЭКСПОРТ САЛОҲИЯТИ ИСТИҚБОЛЛАРИНИ КЎП ОМИЛЛИ ЭКОНОМЕТРИК МОДЕЛЛАР АСОСИДА БАҲОЛАШ ВА МУҚОБИЛ СЦЕНАРИЙЛАРИНИ АНИҚЛАШ...	104-116

Norov Asror Egamberdiyevich, Fazliddinov Shohruh Shamsiddinovich
O‘ZBEKISTONDA DOKTORANTURA FAOLIYATI YO‘LGA QO‘YILGAN OLIY TA‘LIM VA ILMIY
TADQIQOT MUASSASALARI 117-122

09.00.00 – ФАЛСАФА ФАНЛАРИ

Эшонкулова Нуржахон Абдужабборовна
ГЛОБАЛЛАШУВ ШАРОИТЛАРИДА ТАЪЛИМ ТИЗИМИ ТРАНСФОРМАЦИЯСИ:
ИЖТИМОЙ-ФАЛСАФИЙ ТАҲЛИЛ 123-130

Khalilova Shakhlo Abdurashitovna
IBN SINA AND HIS CONTRIBUTION TO SPIRITUAL AND MORAL EDUCATION: RETHINKING
THE HERITAGE OF EASTERN THINKERS 131-136

10.00.00 – ФИЛОЛОГИЯ ФАНЛАРИ

Saidov Hakim G‘ofurovich
VATANPARVARLIK VA MILLIY G‘URURNING FALSAFIY KATEGORIAL NEGIZLARI 137-141

Jabborov Jamshid Azimovich
MA‘NAVIY EHTIYOJLAR JAMIYAT MA‘NAVIY HAYOTINING TARKIBIY QISMI
SIFATIDA 142-148

Coatov Fayram
БАЙРАМЛАР – МИЛЛАТНИНГ ОЛИЙ ҚАДРИЯТИ 149-156

Raxmatova Xolidaxon Xolikovna
NAQSHBANDIYLAR EHTIROMIGA SAZOVOR BUYUK ZOT 157-161

Wang XiaoYu
AN ANALYSIS OF THE MYTHICAL PATTERNS IN ULYSSES FROM THE PERSPECTIVE OF
ARCHETYPE THEORY 162-170

Mamadkulova Kamila Abdukhalikovna
FEATURES OF 19th CENTURY LITERATURE: ROMANTICISM AND REALISM 171-175

Aripova Saodat Taxirovna
INGLIZ VA O‘ZBEK TILLARIDA KONCHILIK LEKSIK BIRLIKLARINING LEKSIK-SEMANTIK
XUSUSIYATLARI 176-181

Xudoyqulov Behzod Abbosovich
ITALYAN TILIDAGI FRAZEOLGIK IBORALAR TARJIMASI VA ULARNING O‘ZBEK TILIDAGI
EKVIVALENTLARI 182-187

Mavlonova Gulnora Abdig‘ani qizi
ADABIYOTDA QO‘LLANILGAN EVFEMIZMLAR (ROMAN VA SHE‘RIYAT) MISOLLAR
BILAN 188-192

Tuxtayeva Dildora Zokirovna, Izzatilloeva Sevinch Nusratilloevna
INGLIZ VA O‘ZBEK TILLARIDA “YAXSHILIK” KONSEPTINI IFODALOVCHI MAQOLLARNING
MILLIY-MADANIY XUSUSIYATLARI 193-197

Djurayeva Orzigul Gafurovna
QAXXOR BAXSHI RAHIMOV IJODINING O‘RGANILISHI 198-204

Gafarova Shahnoza Hayrullayevna
TIL VA TA‘LIM: MUAMMO VA YECHIMLAR 205-209

12.00.00 – ЮРИДИК ФАНЛАР*Исломқулова Шоҳсанам Ваҳобжон қизи*ВРАЧНИНГ КАСБИЙ ЖАВОБГАРЛИГИНИ СУҒУРТА ҚИЛИШНИ ФУҚАРОЛИК-ҲУҚУҚИЙ
ТАРТИБГА СОЛИШНИНГ ОМИЛЛАРИ ВА ЗАРУРИЯТИ 210-215*Sarvinov Sunnatillaeva*PROCEDURAL CHALLENGES IN THE REGULATION OF ABUSE OF DOMINANT POSITION IN
UZBEKISTAN 216-222**13.00.00 – ПЕДАГОГИКА ФАНЛАРИ***Soliyev Ibodulloxon Ismatullayevich*FACTORS AFFECTING THE EFFICIENCY OF REFORMS IN THE MANAGEMENT SYSTEM OF
HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS 223-233*Shokirov Po'lat*TALABALARGA ATLETIK GIMNASTIKA MASHG'ULOTLARINI JOZIBADORLIGINI OSHIRISHING
USLUBIY ASOSLARI 234-238*Begmatova Dilnoza Muxtarovna*JAHON MIQYOSIDA TA'LIM JARAYONI SUBYEKTLARIDA MADANIY IMMUNITETNI
SHAKLLANTIRISH TENDENSIYALARI 239-243*To'rayev Panji To'xtayevich*MILLIY KURASH MASHG'ULOTLARIDA UMUMIY JISMONIY TAYYORGARLIKNI TASHKIL
ETISH VA SHAKLLANTIRISH 244-248*Axmedova Nafisa Isaxodjayevna, Azamatov Abdullo Isaxo'ja o'g'li, Lutfullina Rumiya Anvarovna*
OLIV TA'LIM MUASSASALARIDA JISMONIY TARBIYA VA SPORT FAKULTETLARI TALABALARI
UCHUN ANTIDOPING QOIDABUZARLIKLARINING OLDINI OLISH MEXANIZMINI

YARATISH 249-256

*Egamberdiyev Javlonbek*TA'LIM MUASSASALARIDA MA'NAVIY-MA'RIFIY ISHLARNI TASHKIL QILISH VA UNING
ILMIY-USLUBIY ASOSLARI 257-260*Kenjaboev Abdisalim Erkaboevich*ZAMONAVIY TA'LIM- TARBIYA JARAYONIDA PEDAGOGIK RAHBARNING
KOMPETENTLIGI 261-265

Mavlonova Gulnora Abdig'ani qizi
Navoiy innovatsiyalar universiteti ingliz tili fani o'qituvchisi
Email: gulnoraabduganiyevna@gmail.com

ADABIYOTDA QO'LLANILGAN EVFEMIZMLAR (ROMAN VA SHE'RIYAT) MISOLLAR BILAN

Annotatsiya. Ushbu maqolada evfemizm haqida umumiy ma'lumot keltirilgan bo'lib, badiiy asarlar va she'riy janrlarda evfemizmning taniqli ijodkorlar tomonidan mohirona qo'llanilishini misollar bilan keltirib o'tildi.

Key words: euphemism, comparisons, literature, topic, connotation, rhetorical devices, poem, phrase.

Mavlonova Gulnora Abdugani kizi
English teacher at Navoi innovations University

EUPHEMISM IN LITERATURE (NOVELS AND POETRY) WITH EXAMPLES

Abstract. This article provides an overview of euphemism and provides examples of the skillful use of euphemism by well-known authors in literary and poetic genres.

Key words: euphemism, comparisons, literature, topic, connotation, rhetorical devices, poem, phrase.

Мавлонова Гульнора Абдиганиевна
Навоийский инновационный университет
учитель английского

ЭВФЕМИЗМЫ, ИСПОЛЬЗУЕМЫЕ В ЛИТЕРАТУРЕ (РОМАНЕ И ПОЭЗИИ) С ПРИМЕРАМИ

Аннотация. В данной статье дан обзор эвфемизмов и приведены примеры умелого использования эвфемизмов известными авторами в литературных и поэтических жанрах.

Ключевые слова: эвфемизм, сравнения, литература, тема, коннотация, риторический прием, стихотворение, фраза.

DOI: <https://doi.org/10.47390/SPR1342V4S11Y2024N26>

Evfemizm tinglovchida yomon taassurot yoki fikr uyg'otmaslik uchun so'zni chiroyli va xushmuomala yetkazib berishdir. Evfimizatsiya jarayonini yaxshiroq muloqot vositasiga aylanadigan til uslubi sifatida aytish mumkin. Evfemizmlardan foydalanish muloqotda odatda evfemistik iboralarni o'z ichiga olgan so'zlar, iboralar yoki jumalalarda ma'noli tabularni o'z ichiga olgan ma'lumot yoki xabarlarini taqdim etish uchun ishlatiladi.[1] Evfemizm bilvosita so'z yoki ibora bo'lib, ko'p holatlarda insonlar yomon so'z bilan ta'sir o'tkazmaslik yoki qo'pol so'zlarni ishlatishdan qochish maqsadida ishlatiladi, ba'zan insonlar evfemizmlarni achchiq haqiqatni yashirib, o'rniga chiroyli murojaat qilish maqsadida ishlatadi, masalan:

Passed away-death

Gentlemen's agreement=informal agreement

Domestic engineer=housewife

Restroom=toilet

Senior citizen=older person

Ko'rib turganimizdek evfemizmlar ikkinchi tomonni xafa qilmasdan tabu so'zni yopish o'rnida ishlatiladi. Tadqiqotchilar Allan va Burridgelarning fikriga ko'ra, evfemizmlar muqobil sifatida ishlatiladigan taqiqlanmagan so'z yoki iboralardir. Ular yuz spikeri, shuningdek, tinglovchi yoki uchinchi tomonni xafa qilishdan qochishadi. Nomaqbul, kerakli yoki mos iboralarni ifodalash uchun til qo'llab-quvvatlanmaydi. Shuningdek, urush haqida gap ketganda ingliz tilida ko'plab evfemizmlar qo'llaniladi: qoida tariqasida, siyosatda "urush" so'zi "qurolli kurash", "mojaro", "to'qnashuv", "hodisa" kabi evfemizmlar bilan almashtiriladi. Bunday evfemizmlar ro'yxatini juda ko'plab misollar bilan davom ettirsak bo'ladi. Yuqorida keltirganimizdek, evfemizm — qattiqroq muqobil o'rniga ishlatiladigan so'z yoki ibora. Misol uchun, kimdir ishdan bo'shatilganligini chiroyli ifodalash maqsadida, "erta nafaqaga chiqdi" deb aytishi mumkin. Xo'sh, bunday iboralar ham adabiyotda qo'llaniladimi? Aslida adabiyot bunday evfemistik vositalar bilan boyitilgan. Quyida bir nechta asarlardan olingan evfemizmlarni tahlil qilib chiqamiz.

Macbeth, William Shakespeare

To beguile the time,

Look like the time. Bear welcome in your eye,

Your hand, your tongue. Look like th' innocent flower,

But be the serpent under't. He that's coming

Must be provided for; and you shall put

This night's great business into my dispatch,

Which shall to all our nights and days to come

Give solely sovereign sway and masterdom.

Ushbu parchada Ledi Makbet shunday deb gapirgan. U eri Makbetga qirol Dunkanni o'ldirishni buyuradi. Bilamizki, qotillik, shubhasiz, yashirin mavzu sanalib bu vaziyatda Shekspir evfemizmdan foydalangan. Gamlet uning fikrini tushundi va o'sha oqshom Dunkanni ta'minlash (o'ldirish) kerakligini bildi.

Lover Eternal, J.R. Ward

"You are a manipulator."

"I like to think of myself more as an outcome engineer."

"*Lover Eternal*" romani vampirlar va ularning qotillari haqidagi fantastik romandir. Nyu-Yorkda vampir jangchilarining yashirin guruhi yoki aka-uka o'z turlarini saqlab qolish uchun "yaxshi kurashadi".

Bu o'rinda, birodarlardan biri ikkinchisini manipulyatsiya qilishda ayblaydi, bu so'z shubhasiz salbiy ma'noga ega. Boshqa vampir xafa bo'lish o'rniga, kulib yuboradi va u shunchaki "natija muhandisi" ekanligini aytadi. Juda aqli.

The Eyre Affair, Jasper Fforde

"Don't ever call me mad, Mycroft. I'm not mad. I'm just ... well, differently moraled, that's all."

Hades ushbu romanda bosh qahramon rolini o'ynaydi, Jejn Eyrni topish uchun o'tmishga sayohat qiladi. Uning asosiy maqsadi Jeynni qutqarish va bu bilan biz uning yagona va yagona janob Rochester bilan kesishganini kuzatamiz.

Bu parchada boshqa personajni o'ynagan Mycroft Hadesning aqldan ozganligini ta'kidlaydi. U tezda yelkasini qisib, "aqldan ozgan" degan unchalik ma'qul bo'lmagan yorliqdan chalg'ib, "boshqacha axloqli" ekanligini aytadi.

How to Be Funny, Steve Allen

When my mother passed away several years ago-well,wait a minute.Actually,she did not "pass away" .She died.Something about that verb, to pass away, "to pass away" always sounds me as if someone just drifted throughthe wallpaper.No my mother did not pass away.She definitely died.[2]

Stive Allen darhol ushbu parchada umumiy evfemizmdan foydalanishga harakat qiladi. Ko'pchiligimiz kimdir "o'tib ketmoq" so'zi o'rniga "vafot etgan" deb murajaat qilamiz Bu evfemizm yo'qolganiga misol.

Sevimli insonimiz haqida o'tib ketdi yoki vafot etdi so'zlarini eshitish og'ir vaziyatni olib kelishi mumkin.Bu yerda ijodkor o'zining so'zni to'g'ri qo'llashi oqibatida vaziyatga yumshoqlik va muloyimlik olib kelgan. Onasi uzoqlashmadi. U haqiqatan ham, afsuski, vafot etdi.

She'riyatdagi evfemizmlar

Agar ritorik vositalarni qabul qilishni yaxshi ko'radigan yozuv shakli bo'lsa, bu she'rdir. Keling, she'riyatdagi evfemizmlarning misolini ko'rib chiqaylik.

Dropping the Euphemism killing a ma in six words.

When I said

I have to lay you off

a parallel universe was born

in his face, one where flesh

is a loose shirt

taken to the river and beaten

against the rocks. Just

by opening my mouth I destroyed

his faith.[3]

Bu she'rda shoir "seni ishdan haydash" o'rniga "sizni ishdan bo'shatish" evfemizmini chiroyli ishlatgan. Aniqroq qilib aytadigan bo'lsak, boshliq "seni ishdan bo'shataman desa, xodim xafa bo'lishi yoki ko'ngliga og'ir botishi mumkin.Ammo bu vaziyatda muallif evfemizmni chiroyli ishlatgan va vaziyatni yumshoq ifoda etgan.

Because I could not stop for Death

Emily Dickinson

Because I could not stop for Death—

He kindly stopped for me—

The Carriage held but just Ourselves—

And Immortality.

We slowly drove—He knew no haste

And I had put away

My labor and my leisure too,

For His Civility—

*We passed the School, where Children strove
 At Recess—in the Ring—
 We passed the Fields of Gazing Grain—
 We passed the Setting Sun—
 Or rather—He passed us—
 The Dews drew quivering and chill—
 For only Gossamer, my Gown—
 My Tippet—only Tulle—
 We paused before a House that seemed
 A Swelling of the Ground—
 The Roof was scarcely visible—
 The Cornice—in the Ground—
 Since then—'tis Centuries—and yet
 Feels shorter than the Day
 I first surmised the Horses' Heads
 Were toward Eternity—*

O'z she'rlarida evfemizmi qo'llagan yana bir shoir Emili Dikkinsondir. U o'zining "Because I could not stop for Death" she'rida o'lim tushunchasini evfemistik tilda ifodalaydi. U o'limga to'g'ridan-to'g'ri murojaat qilish o'rniga, g'oyani yumshoq yetkazib berish uchun "O'lmaslik" va "Abadiyat" so'zlaridan mohirona foydalangan..[4]

Robert Frost

*Two roads diverged in a yellow wood,
 And sorry I could not travel both
 And be one traveler, long I stood
 And looked down one as far as I could
 To where it bent in the undergrowth;
 Then took the other, as just as fair,
 And having perhaps the better claim,
 Because it was grassy and wanted wear;
 Though as for that the passing there
 Had worn them really about the same,
 And both that morning equally lay
 In leaves no step had trodden black.
 Oh, I kept the first for another day!
 Yet knowing how way leads on to way,
 I doubted if I should ever come back.
 I shall be telling this with a sigh
 Somewhere ages and ages hence:
 Two roads diverged in a wood, and I—
 I took the one less traveled by,
 And that has made all the difference.*

Robert Frostning "O'tilmagan yo'l" she'ridagi qo'llanilgan ba'zi evfemizmlarni ko'rib chiqamiz:

1. “Two roads diverged in a yellow wood” – bu jumlada “yellow wood” iborasi kuz faslini ifodalash uchun qoʻllanilgan evfemizm boʻlib, vaqtning oʻtishi hayotda bitta yoʻlni tanlash kerakligini koʻrsatib beradi .

2. “And sorry I could not travel both” – Bu jumlada “sorry” soʻzi oʻtkazib yuborilgan imkoniyat va afsuslanish uchun soʻralgan uzur maʼnosida qoʻllanilgan.

3. “Oh, I kept the first for another day!” -ushbu jumlada esa “kept the first for another day” iborasi qaror yoki harakatni keyinga qoldirish yoki kechiktirish uchun qoʻllanilgan evfemizmdir.

4. “I took the one less traveled by” – mazkur jumlada qoʻllanilgan “less traveled by” iborasini shoir noanʼanaviy yoki kamroq mashhur boʻlgan yoʻlni tanlash uchun evfemizm sifatida qoʻllagan .

Yuqorida keltirilgan misollardan koʻrinib turibdiki, Robert Frost “Oʻtmagan yoʻl” sheʼrida chuqur maʼno va hissiyotlarni oʻquvchiga yetkazib berish uchun evfemizmlarni maqsadli ravishda, oʻz oʻrnida qoʻllaganini koʻrish mumkin.

Адабиётлар/Литература/References:

1. The Types Of Euphemism Used In The Headline News By Tempo.Co 2022.Vol 9 No.2 October 2022
2. Steven Allen “How to be Funny”.: Prometheus Books 1987 page 46
3. Bob Hicok “Dropping the euphemism” page 26
4. The Complete Poems of Emily Dickinson 1988 p 47
5. Desriani Gea. Department Of English Literature Faculty Of Social Sciences And Humanities Putera Batam University 2021
6. “Dropping the euphemism” from *Insomnia Diary* by Bob Hicok © 2004. All rights are controlled by the University of Pittsburgh Press, Pittsburgh, PA 15260. Used by permission of the University of Pittsburgh Press.
7. William Shakespeare “The tragedy of Macbeth” -1603 <https://shakespeare.folger.edu/>
8. J.R.Ward “Lover Eternal”-march 7.2006 Berkley New Yor
9. Jasper Fforde “The Eyre Affair”- [Hodder and Stoughton](https://www.hodderandstoughton.com/)-2001 – C. 127-132. 5. Rabiyeva, M. G. (2022).
10. Dysphemism or Euphemism?. Central Asian Journal of Literature, Philosophy and Culture, 3(6), 61-65.
11. William Shakespeare “The tragedy of Macbeth” -1603 <https://shakespeare.folger.edu/>
12. J.R.Ward “Lover Eternal”-march 7.2006 Berkley New York
13. Jasper Fforde “The Eyre Affair”- [Hodder and Stoughton](https://www.hodderandstoughton.com/)-2001

SCIENCEPROBLEMS.UZ

ИЖТИМОЙ-ГУМАНИТАР ФАНЛАРНИНГ ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ

№ S/1 (4) – 2024

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

Ижтимоий-гуманитар фанларнинг долзарб муаммолари электрон журнали 2020 йил 6 август куни 1368-сонли гувоҳнома билан давлат рўйхатига олинган.

Муассис: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” масъулияти чекланган жамияти

Таҳририят манзили:

100070. Тошкент шаҳри, Яккасарой тумани, Кичик Бешёғоч кўчаси, 70/10-уй. Электрон манзил:

scienceproblems.uz@gmail.com

Боғланиш учун телефонлар:

(99) 602-09-84 (telegram).